

Izhaja vsak četrtek popoldne. V slučaju praznika dan poprej.

Uredništvo: Ljubljana, Stari trg 2/I.

Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Posamezna številka stane 1 dinar.

Cena: za 1 mesec 4 Din, za 1/2 leta 12 Din, za 1/2 leta 24 Din;
za inozemstvo 6 Din (mesečno). — Inserati po dogovoru.

Inserati, reklamacije in naročnina na upravo Jugoslovanske

tiskarne, Kolportajni oddelek, Poljan-
ski nasip 2. Rokopisi se ne vračajo.

Položnice smo priložili v današnji številki vsem onim cenj. naročnikom, katerim je naročnina potekla.

Kongres kršč. soc. delavstva.

Poseben pripravljalni odbor, sestojec iz zastopnikov »Jugoslovanske strokovne zveze«, »Delavske zveze za Slovenijo« in »Krekove mladine«, je že na delu, da ukrene vse bistveno in podrobno, kar bo potrebno za to, da se 1. kongres kršč. socialističnega delavstva izvrši času primerno resno.

Že iz sestave pripravljalnega odbora je razvidno, da se bomo na kongresu 7. jun. t. l. pečali s strokovnim, političnim in kulturnim položajem delovnega ljudstva Slovenije. Strokovno je danes naš proletarijat na tleh v glavnem radi delavske nezavednosti in letargije, v drugi vrsti pa vsled neprimerne nesposobnosti marksističnih voditeljev, ki so zavestno ali nezavestno skozi vse šest let po prevratu vodili delavstvo Slovenije naravnost v žrelo velekapitalističnih pijavk. Ob zid so pritisnili dalje delavstvo Jugoslavije vladni kapitalistični režimi vseh vrst in sort, katero vprašanje pa spada še pod politična razmatranja. O politiki, bodisi v javni, bodisi v notranje-strankarski, pa igra danes slovensko delavstvo tako vlogo, da je ne moremo označiti dovolj, ako ji pravimo klavrna, ker je v resnici žalostna in prežalostna. Menimo, da preko te točke na kongresu ne bomo mogli preiti na dnevni red, iz predala pa bo treba potegniti prejšnje resolucije zbora zaupnikov »Delavske zveze za Slovenijo«, ki je zboroval v začetku volivnega boja v Ljubljani. Delavstvo je danes od šolske izobrazbe izključeno, od zasebne izpodrinjeno, v društvu pa se mu nudi vse drugo, samo to ne, kar je za delavski stan v prvi vrsti potrebno. Poleg tega je absolutno izključeno, da bi se delavsko gibanje kdaj široko razmahnilo, ako nam »Krekova mladina« ne bo vzgojila neustrašenih, požrtvovalnih in razboritih borcev za strokovno, politično, kulturno in gospodarsko osamosvojitve delovnega ljudstva izpod duha in telo morečega zmaterializiranega kapitalizma.

Že sami ti vidiki nam zgovorno govore o važnosti našega kongresa. Na vsakem nas pa je ležeče, da se kongres izvrši resno in globoko celokupni človeški družbi v prid. Zakaj težki so časi in črni oblaki zagrinjajo solnce svobode na obzorju.

Toda zbor!? Zbor ne bo rešil vseh teh vprašanj! Pustite nerge in čenče! Zbrali se bomo, pregledali položaj in ugotovili smernice bodočega delovanja. To je nujno potrebno.

Čutimo in slutimo, da prihaja naš dan, dan delovnega ljudstva, tisti veliki čas, ki ga je bil že za en rod poprej napovedal dr. A. Mahnič. A mornar, ko je najvišji dan, izmeri daljino in nebeško plan — pravi pesnik Oton Zupančič. Tako storimo tudi mi!

Politični pregled.

V Jugoslaviji

se gode čudne stvari, ki morajo pri vsakem, kolikor toliko razsodnem človeku vzbujati težke skrbi in slutnje. Že vzdajni smo poročali, da je verifikacijski odbor, v katerem je imela vlada 1 glas večine, sklenil predlagati parlamentu potrditev vseh mandatov vladnih poslancev, čeprav so bili izvoljeni mnogi z nečutenimi sleparijami in nasilstvi, toda na drugi strani je pa sklenil predlagati ponovne volitve v bregalniškem okrožju, uvedbo preiskave glede mandatov SLS v štajerskem okrožju in razveljavljanje vseh mandatov HRSS. Opozicija je sestavila proti tem nezaslišanim predlogom seveda posebno mnenje, v katerem je podrobno naslikala vse gorostasnosti, s katerimi je bil izvoljen velik del vladnih poslancev in je predlagala razveljavljanje mnogih vladnih mandatov in ta predlog tudi podprla z neoporečnimi dokazi.

V nedeljo se je končno sestal parlament ter začel razpravljati o predlogih verifikacijskega odbora. Razporedenje je bilo že od vsega početka zelo bojvito. Vladni poslanci so seveda govorili za potrditev vseh svojih mandatov, ko so pa začeli opozicionalci slikati vse nezakonitosti, s katerimi so se vodile zadnje volitve, je pa vladinovec postalo sram svojih lastnih grehov in navalili so dejansko na opozicionalnega govornika, vseučilišnega profesorja dr. Polića. Iz tega je nastal splošen pretep, ki je navzočim zastopnikom tujih držav na najbolj očividni način pokazal in dokazal razmere, v katerih naša nesrečna država danes živi. Mnogo bolj ni bilo tudi na ponedeljkovi in torkovi seji parlamenta, na kateri sta se odlikovala dr. Žerjav in njegov privesek dr. Pivko, ki sta, skušajoč utajiti in pokriti umazana sredstva, s kakršnimi sta se dokopala do mandatov, besno napadala slovensko ljudstvo in njegovo duhovščino. Naši poslanci so jima pri tem brali seveda krepke levite in zlasti Žerjavaso pred vso jugoslovansko javnostjo naslikali v njegovi resnični podobi.

Največjo pozornost je ob priliki teh debat vzbudil Davidovičev govor, med katerim je prebral tudi

protokol sporazuma

med SLS, Spahovci, Davidovičevci in HRSS, ki bolj kot vse drugo dokazuje pošteno voljo opozicije, da pride tudi v naši državi vendarle že do miru in smotrenega ustvarjanja dela v korist ljudstva. Radikali in Pribičevci, ki politično živijo in bogatijo izključno le od sedanjih razruvanih razmer, skušajo ta program opozicionalnega bloka seveda smešiti in psovati, toda poštenosti in pravice ne zatemi nobeno psovanje. Ona bo zmagala, če ne danes pa jutri, kajti narodi niso več topa čreda, ki bi se pustila guliti in daviti od peščice nasilnežev. Pričakovati pa je, da bo šla sedanja »večina« parlamenta, ki znaša 11 prisleparjenih glasov, tako daleč, da bo potrdila vsaj glavni del predlogov verifikacijskega odbora in razveljavila mandate HRSS. Da pa

ostala opozicija takega brezprimerne ga gaženja vseh najbolj samoobsebi umevnih politični pravic ne bo molče požrla, je tudi jasno. Pričakovati imamo torej, da dospe boj šele do vrhunca in kaj bo prinesel, ne ve nihče. Eno je gotovo, namreč to, da se brez ljudske volje in proti njej po svetovni vojni ne da trajno vladati nikjer več in se tudi pri nas ne bo.

Po svetu

ni nobenih pomembnejših dogodkov. Vse le z zanimanjem pričakuje uspeh volitve predsednika nemške republike, kajti od tega zavisi potem rešitev tudi mnogih drugih važnih evropskih vprašanj.

Naše gibanje.

Kdor natančneje pozna naše gibanje, ta ve, koliko je tu truda, koliko požrtvovalnosti in železne volje. Od nikjer podpirani, ne moralno, ne materialno, kujejo krščansko socialni delavci bodočnost, kujejo nov družabni red. Z največjo težavo vzdržujejo svojo strokovno organizacijo, ki naj nudi od oboževateljev zlatega teleta zatiranim in preganjanim pravno in materialno pomoč. Z nemanjšo težavo izdajajo svoje glasilo »Pravico«. Le redko kdo ga priporoča, večinoma pa naleti na odpor in na protagitacijo. Če bi ne bilo v naših vrstah res prave požrtvovalnosti, bi ne imeli niti svojega glasila.

Imamo »Krekovo mladino«. Njen namen je vzgojiti delavsko mladino po načelih kršč. socializma, ohraniti jo krščansko in zabraniti nanjo naval materialističnega socializma. Kdo jo priporoča, kdo jo širi? Naši Krekovci sami! Od celodnevnega dela utrujeni — je njihov prvi korak širjenje »Krekove mladine«. Kamor pride njih glas, tam se ustanovi podružnica, kamor še ne sega, tam je ni.

Imamo svojo politično organizacijo »Delavsko zvezo«. Kaj je njen namen? Ščititi interese delavnega ljudstva na političnem polju. Borba za izvedbo socialne zakonodaje v državi, v občini, to je njeno delo. Usoda ostalih naših organizacij, je usoda njena.

In celotno naše gibanje stremi samo za enim ciljem: za pravico. Proč z izkoriščanjem, z odiranjem, s pritrovanjem plač, proč s kapitalizmom, zavlada naj krščanska pravičnost! Družabni red naj zadobi zopet obliko bratstva, tovarištva, krščanske ljubezni. Koliko je danes revščine, pomanjkanja, stradanja, obupa, samomorov? In zakaj to?

Zato ker naše gibanje ni prodrlo še v sleherno vas. Ko bi bil celokupni delovni sloj organiziran v krščansko-socialni organizaciji, ko bi bili vsi delavci prežeti pravega Krekovega duha, bi bilo marsikaj drugače. V skupni organizaciji bi drug drugemu pomagali v težkih časih življenja. Koliko je danes brezposelnih in koliko jih še bo! Brez vsake pomoči so in brez upanja v bodočnost. Kdo naj jim pomaga? Močne strokovne organizacije bi jih lahko znatno podpirale in jih skoro vzdrževale s skupnimi prispevki vseh članov. Ali kje so danes te strokovne organizacije? Današnje organizacije

se same z največjo težavo vzdržujejo in materialna podpora od njih more biti le prav malenkostna.

Kaj nam obeta bodočnost? Gotovo nič boljšega, pač pa še slabše. In toliko časa bo obetala še vedno slabše, dokler se celokupni delavni sloj ne bo strnil v strnjeno falango in zaklical vsem nenasiljivim vranam in hijenam: Dovolj je! Do tu, naprej govorimo mi sami! Dokler tega ne bo, tovariši, nikar ne čakajmo, da nam bo Bog delal čudeže ob času naše komodnosti in sebičnosti.

Ako se trudi toliko tovarišev, ki so na marsikaterih krajih osameli na delu za naše organizacije, pristopite jim na pomoč! Delajte z njimi vred in žrtvujte se, saj je to vaša naloga in dolžnost. Razširjajte strokovno organizacijo! Razširjajte našo »Pravico« po vseh krajih, po vaseh, tovarnah in rudnikih! Razširjajte »Krekovo mladino« in ustanavljajte »Delavske zveze«! Marsikje boste naleteli na odpor, ampak zavedajte se, da hodite pravo pot! Borba za pravico je dolžnost vsakega pravega kristjana. Pravica pa se danes ne doseže drugače kot s skupnim nastopom vseh zatiranih proti tistim, ki krivico povzročajo. Skupni nastop proti krivici pa je nemogoč, ako isti ni organiziran. Zato je delo za organizacijo vsega delavstva na krščanski podlagi dolžnost za vsakogar, ki se prišteva našim vrstam.

Jugoslovanska strokovna zveza.

Okrožno tajništvo v Celju sklicuje za nedeljo, dne 29. marca, ob 10. uri popoldne v dvorani hotela »Beli vol« v Celju zborovanje vseh kršč. soc. delavskih organizacij v Celju in okolici. Vse člane strokovne in politične organizacije ter Krekove mladine se vabi na polno in točno udeležbo. — Okr. tajništvo JSZ v Celju.

Zveza javnih nameščencev.

Vabilo na občni zbor »Strokovne zveze javnih nameščencev«, ki se vrši dne 4. aprila 1925 ob pol 8. zvečer v kleti I. del. kons. društva v Ljubljani, Kongresni trg 2 s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo načelstva. 2. Poročilo nadzorstva. 3. Volitve odbora: a) nadzorstva, b) strokovnega odbora, c) zastopnikov za občni zbor Jugoslov. strok. zveze. 4. Slučajnosti. Eventuelne predloge naj se pošljejo načelstvu vsaj 10 dni pred občnim zborom. V slučaju, da bi občni zbor ob navedeni uri ne bil sklepčen, se vrši pol ure pozneje drugi občni zbor, ki je sklepčen ne glede na število članov. — Odbor.

Strokovna zveza rudarjev.

Velenje. Dne 15. marca se je vršil občni zbor skupine Strokovne zveze rudarjev, na katerem se je izvolil novi odbor. Imena odbornikov priobčimo v prihodnji številki. Na zboru sta poročala v vlogah, katere je že in še poslala organizacija na merodajna mesta radi rešitve krize državnega premogovnika Velenje, tovariša: Zajc Vekoslav in Zdravko Zajc ob prav le-

Ali si član „I. delavskega konzumnega društva“, ki ima poleg petih prodajalen v Ljubljani tudi še trideset poslovalnic v raznih drugih krajih Slovenije?

pem številu navzočih rudarjev. Ta dan je zopet pristopilo 18 novih članov k organizaciji. V nedeljo 5. aprila se vrši sestanek rudarjev ter prva odbo-rova seja pri rudarju Alojziju Meža (v gostilniških prostorih), Sv. Martin pri Velenju ob pol 9. dopoldne. Udeležite se sestanka vsi člani, posebno odbor-niki, v polnem številu.

Državni cestarji.

Vsem članom društva pošiljamo to številko Pravice z naročilom, da isto takoj naroče s tem, da pošljejo po priloženi položnici upravi naročnino za 1. četrtletje, t. j. Din 12 ali vsaj za en mesec Din 4, ker bomo odslej kolikor mogoče redno objavljali vse aktualne zadeve društva v Pravici in tolmačili razna določila Uradniškega zakona, kar bo gotovo važno za člane kot državne nameščence. Odgovarjali bomo v Pravici tudi na razna vprašanja članov v službenem oziru, kar bo vedno gotovo zanimalo vse člane in jim služilo v informacijo. Tudi razne vloge, spomenice itd. hočemo v naprej v glavnih točkah objavljati, da bo o našem prizadevanju in delu informirana tudi javnost. Čim bolj bo razširjen naš časopis, tem več razumevanja bo za našo borbo in zahteve med narodom. Zato naj vsak tudi širi »Pravico« in pridobiva novih naročnikov med svojimi prijatelji. Kdor bi pomotoma prejel danes 2 izvoda, naj enega vrne z označbo, da je že naročnik. — Tajništvo DDC.

Okrajnim in deželnim cestarjem v Sloveniji. Kolikor smo imeli na razpolago naslove, smo vam poslali danes Pravico z željo, da si jo vsi naročite in jo v svojih krajih širite med delovnim ljudstvom. Naj bo Pravica vaš glasnik. — Na II. rednem obnem zboru društva držav. cestarjev se je sprejel tudi sklep, da društvo izvede organizacijo okrajnih in deželnih cestarjev, katera se bo prizadevala doseči poddržavljenje gotovih cest, za ostale pa se bo organizacija vedno zanimala in s svojo močjo prizadevala pomagati in izboljšati položaj okrajnih in deželnih cestarjev po merodajnih faktorjih. Glede te organizacije se obračajte za pojasnila na društvo držav. cestarjev v Celju. V doglednem času se bodo vršila zborovanja cestarjev v raznih krajih, da se naš namen čim prej doseže. — DDC.

V vednost in upoštevanje vsem odborom skupin in članom sporočamo, da se s 1. aprilom prenese sedež društva držav. cestarjev iz Celja v Ljubljano, po sklepu zadnjega obnema zboru. Vsled tega se izpremeni tudi naslov in se od tega dne imenuje naša organizacija: »Društvo državnih cestarjev kraljevine SHS v Ljubljani«. Pisarna bo na Starem trgu št. 2/I. —

Po 1. aprilu naj se vsi dopisi pošiljajo le na ta naslov. Članarina in drug denar naj se pošilja samo do 28. marca po položnicah Ljudske posojilnice v Celju, v bodoče pa po onih, ki jih prejmete iz Ljubljane. Občni zbor je tudi nekatera določila pravil izpremenil, kar pa sporočimo članom z okrožnico. V bližnji bodočnosti se vrši v Ljubljani izredni občni zbor.

Polovična vožnja na železnici velja za vse državne cestarje, ki so definitivno nastavljeni. Oni, ki še nimajo tozadevnih legitimacij, naj zahtevajo za vsako vožnjo (listino) vozovnico, na podlagi katere kupijo polovične karte. Te vozovnice se dobe pri gradbenih sekcijah.

Dopust. Vsak definitivno nastavljen držav. cestar ima pravico do dopusta in sicer: do 5 službenih let 8 dni, do 15 službenih let 12 dni, do 25 službenih let 20 dni in preko 25 službenih let 30 dni. V slučajih, kjer se hoče ta zakoniti dopust odtrgovati, naj se člani obrnejo na svoje društvo. Ako se bodo take krivice napravljal, bomo vsak slučaj objavili v »Pravici«. Uradni starejšina odloči, kdaj more uslužbenec uporabiti svoj odmor.

Pokojnine. Pri ljubljanski gradbeni sekciji imamo slučaje, da cestarji, ki so že pred meseci stopili v pokoj, ne dobivajo še nobene pokojnine. Tako je n. pr. neki naš tovariš že 6 mesecev brez vseh dohodkov, ker plače ne dobiva več, pokojnina pa se mu še ni nakazala. In ta tovariš je opravljal svojo službo 39 let za državo. Društvo je proti takemu postopanju nastopilo in se za prizadeje zavzelo.

Podpora. Društvo je v preteklem letu nakazalo vdovi Rupnik in Florjančič po Din 110.50 (221 Din), kateri znesek so zbrali člani. Omenjeni vdovi se za pomoč zahvalujeta.

Iz tajnikovega poročila na zadnjem obnem zboru v Celju posnemamo: glavni odbor društva držav. cestarjev je imel 8 rednih sej poleg izrednih. Shodov je bilo v prošlem letu 6. Organizirani so tovariši vseh gradb. sekcij Slovenije razen Mežiške doline. Dostiglih dopisov je bilo 145, odposlanih pa 194, poleg mesečnih okrožnic, ki se izdajajo v 24 izvodih. V raznih službenih zadevah se je posredovalo za člane v 56 slučajih. Informacije se je poslalo članom v raznih zadevah v 43 slučajih. Poleg raznih spomenic se je poslalo dve tudi ministrstvu v Belgrad, kateri sta bili prebrani tudi na obnem zboru. — Iz blagajnikovega poročila je razvidno, da je imelo društvo v zadnjem letu dohodkov 10.174 Din 19 p, izdatkov pa 7801 Din 64 p.

Društvo diplomiranih babic.

Naša resolucija. Bolniška blagajna je že zopet začela predpisovati tarife

in pošiljati pozive raznim babicam. Na en tak odlok bolniške blagajne se je napravila sledeča resolucija, ki je bila sprejeta na obnem zboru, in bo v kratkem dostavljena tudi vodstvu bolniške blagajne: »Društvo diplomiranih babic ponavlja ponovno in sicer zadnjič, da ne prizna nobenih ne novih in ne starih naredb, ki jih nam hoče bolniška blagajna s silo vsiliti. Ta zahteva je nasilje, do katerega bolniška blagajna nima pravice. Me imamo svojo tarifo, do katere imamo pravico v pravih družah, potrjenih od državne oblasti. Društvo kot tako tudi ni sklepalo z bolniško blagajno nobenih pogodb, zato se si tudi lahko stavi s a m o svoje tarife. Vzlic temu postopa bolniška blagajna tako kakor bi bilo vse v redu in prav! Z blagajno naj ima opraviti, kdor je pri nji zavarovan, babice nimamo z njo nič skupnega. Z bolniško blagajno naj se pravdajo zavarovanci, ki ji morajo plačevati zavarovalne prispevke in imajo pravico od nje zahtevati stroške za zdravnika, zdravila in babico. Če so zdravniki predlaskem skoraj celo leto štrajkali, da so dosegli svoj honorar, zakaj bi ravno me morale potrpeti. Članice, ki hočejo varovati svoje pravice, bodo postopale tako, da pri vsakem porodniškem slučaju povedo, da nimajo z bolniško blagajno ničesar opraviti. Povedo naj, da bodo opravile vse delo pri porodu, ampak izključno na račun matere. Če blagajna ne povrne zavarovanki stroškov, naj se sama in njihove organizacije bodejo z njo. Naša naloga ni to. Povemo pa že danes lahko, da ne odnehamo prej, kakor da nam v s a k d o d a , kar nam gre po pravici.

Članice, ki žele objaviti kakšen dopis v »Pravici«, naj ga pošljejo na našo tajnico (ga. Frančiška Černe, Gosposvetska cesta 10, Ljubljana).

Pozor! V kratkem bo društvo izdalo, kakor je bilo na obnem zboru sklenjeno, okrožnico, na katere bo potreba odgovoriti in sicer kolikor mogoče hitro. Vsaka organizirana babica dobi po eno okrožnico. Le potem, ko nam bodo vse babice odgovorile na vprašanja, ki jim bodo stavljena v omenjeni okrožnici, se bo moglo za društvo kot tako kaj napraviti.

Beleške.

Sanacijsko gibanje.

Do danes lahko beležimo tri stopnje:

1. Socialno-demokratske struje pogajanja med sabo nadaljujejo. Zdi se, da se bodo zedinili strokovno in politično.
2. Socialni demokratje in komunisti se za politično zedinjenje niso sporaz-

umeli. Skupno politično stranko so odklonili komunisti!

3. Socialni demokratje in komunisti so na dosedanjih pogajanjih ugotovili, da so enotni razredni (!) strokovni sindikati možni. Pogajanja se nadaljujejo in se išče skupna platforma.

Značilno pri teh pogajanjih je to, da komunisti odklanjajo politično skupnost, a bolj kot socialni demokratje, forsirajo enotne strokovne sindikate.

Delavska zveza.

Shod O. D. Z. v Ljutomeru.

Na praznik sv. Jožefa je sklicala »Okrajna delavska zveza za Ljutomer« okrajno glavarstvo ob 8. uri po rani sv. maši javen shod, na katerem naj bi glavni govornik podal predavanje o socialnem vprašanju. — Na ta shod so prihiteli vsi tisti, ki jim je veliko leželo na tem, da se vlepereče viničarsko in kmečko-delavsko vprašanje ptujskega, ormoškega in ljubljanskega okraja končno vendarle likvidira socialno-pravično. Zato smo videli na tem ljubljanskem shodu tudi deputacije O. D. Z. od Sv. Miklavžu pri Ormožu, ki se ni strasila dolge poti samo iz razloga, da dobi na shodu novega netiva za končno zmago sedaj brezpravnega delovnega ljudstva.

Shod, ki je zboroval v dvorani gostilne Vaupotič, je otvoril predsednik O. D. Z. tov. Ignacij Lipovec iz Predgradja pri Ljutomeru. Po kratkem prisrčnem pozdravu je podal besedo bivšemu glavnemu tajniku J. S. Z. Francetu Žužku iz Ljubljane. Z ozirom na praznik sv. Jožefa, ki je specielni praznik kršč. socialističnega delavstva, je govornik najprej obrazložil, kako razumemo krščanski socialisti delo načelno, kako izvajamo iz tega načela splošno dolžnost do dela, kako propagiramo iz tega načela delavsko zavest in delavski ponos, ki pri nas ni napuh, marveč odraz po Kristusu in sv. Družini posvečenega dela in kako se vsled tega smatramo za propagatorje pravega krščanstva v dejanskem življenju, ko propagiramo boj zoper obstoječi krivični družabni red.

Za tem je govornik obrazložil v glavnih potezah pomen in smernice delavske politične organizacije, »Delavske zveze za Slovenijo«, delavske strokovne organizacije »Jugoslovanske strokovne zveze« in delavske mladinsko-izobraževalne organizacije »Krekove mladine«, ki naleteva v Ljutomeru na nerazumljiv odpor prav v krogih, kjer bi človek kaj takega najmanj pričakoval. Ob koncu je govornik prisotne pozval, naj v siste-

Ali kupuješ vse svoje potreščine pri I. delavskem konzumnem društvu?

G. K. Chesterton:

Sumljivi koraki.

(Nadaljevanje.)

Medtem, ko je natak stal na mestu kot pribit in strmeli proti omizju, se je na obrazih visokih gostov pojavil izraz neugodja in nekega čudnega sramu. Pravi aristokrat iz srednjega veka bi natakarju zmetal za tak prestopek vse mogoče na glavo; začel bi pri praznih steklenicah in končal najbrže pri denarju. Pravi demokrat bi ga jasno in naravnost vprašal, kaj za vruga se je zgodilo. Toda ti novodobni plutokrati niso mogli trpeti takega revnega človeka zraven sebe, ne kot sužnja, še manj pa kot prijatelja. Niso hoteli biti surovi; a pokazati se dobrohotne, tega jih je bilo strah. Naj se je zgodilo karkoli, želeli so le, da bi minulo.

In minulo je. Natak se je otrešel presenečenja, se naglo obrnil in zdrvel iz dvorane. Čez hip se je zopet prikazal v spremstvu drugega natakarja, kateremu je nekaj šepetal. Nato je iznova odhitel iz sobe in se vrnil s tretjim natakarjem. Ko se je pa tem trem pridružil še četrti, se je Mr. Audley čutil dolžnega, prekiniti molk.

Ker ni imel predsedniškega zvonca, je glasno zakašljaj in rekel:

»Čudovito, kako se mladi Mocher Birmi udelejuje! Dejal bi, da noben narod nima...«

Naglo kot puščica je pribrazil k njemu peti natak in mu nekaj zašepetal na uho:

»Zelo obžalujem! — Važno! — Ali bi lastnik lahko govoril z Vami?«

Predsednik se je ves zbežan obrnil in v nemem strmenju zapazil Mr. Leverja, ki se mu je bližal s trudnimi koraki. Njegov nastop je bil kot običajno še vedno isti, barva njegovega obraza pa ni bila ista. Njegov sveži obraz je bil navadno bakrenorjave barve, sedaj pa je bil bolešno rumen.

»Oprostite, Mr. Audley,« je dejal težko sopeč. »Obšla me je velika bojazen; namreč vaši krožniki za ribo — odnesli so jih skupno z noži in vilicami!«

»Well, upam,« odvrne predsednik z malo toplejšim glasom kot navadno.

»Ali ste ga videli?« je naglo vprašal lastnik hotela. »Ali ste videli natakarja, ki jih je odnesel proč? — Ali ga poznate?«

»Natakarja če poznam?« ga zavrne Mr. Audley ogorčeno. »Seveda ne!«

Mr. Lever je v smrtnem strahu lomil roke. »Jaz ga nisem nikoli poslal,« je dejal. »Ne vem, kdaj in čemu je prišel. Pošljem svojega natakarja, da pobere krožnike, on pa vidi, da jih je nekdo že pospravil!«

Mr. Audley je strmeli zbežano pred se, in ni delal vtis moza, ki bi bil državi nujno potreben. Nihče od cele družbe ni mogel kaj reči, izvzemši lesenega moza — polkovnika Pounda, ki je bil, kot se je zdelo, za nena ravno življenje galvaniziran. Dvignil se je leseno s svojega sedeža, si pritisknil na oko okroglo stekleno ploščico, in dejal s hripavim, pritajenim glasom, kakor da bi se bil govorjenja že napol odvadil:

»Vi menite, da je nekdo naš srebrni ribji pribor ukradel?«

Lastnik je ponovil prejšnje gibe rok, sedaj pa še z večjim obupom; v hipu so skočili za mizo sedeči pokonci.

»Ali so vaši natakarji tu?« vpraša polkovnik.

»Da, vsi so tu. Sam sem to ugotovil,« zakliče mladi vojvoda. »Vedno jih preštejem, ko vstopim; smešni so, ko stoje tako v vrsti ob steni.«

»Toda nemogoče je, tako natanko se spominjati,« je pričel z neokretnim obotavljanjem Mr. Audley.

»Jako natanko se spominjam, vam pravim,« vzkligne vojvoda razburjeno. »Nikoli ni bilo na tem mestu več kakor petnajst natakarjev, in lahko prisežem, da jih tudi danes zvečer ni bilo več kot petnajst, nič več in nič manj!«

Lastnik se je obrnil k njemu, tresoč se kot bi ga zadela kap:

»Vi pravite — pravite,« je jecljal, »da ste videli vse moje natakarje?«

»Kot po navadi,« je pritrdil vojvoda. »Kaj pa mislite s tem?«

»Samo to,« odvrne lastnik z močnim povdarkom, »da jih niste natanko pogledali. Kajti eden od njih leži v sobi zgoraj mrtev.«

Za trenutek je zavladala v sobi tesnoba tišina. Mogoče je — tako nadnaravno je beseda »mrtev« — da se je vsak navzočih brezdelnežev za hip ozrl v svojo dušo in jo videl kot drobno posušeno grahovo zrno. Eden izmed njih — mislim vojvoda — je celo dejal z idijotsko ljudomilstvo bogataša:

»Mogoče moremo kaj storiti?«

»Duhovnik je bil pri njemu,« odgovori Jud ginjeno. (Dalje prih.)

matičnem boju in odporu zoper vse kapitalistične sile vztrajajo toliko časa, da preko upravičenih zahtev delavstva Slovenije in Jugoslavije ne bo mogel iti noben činitelj: — In ko se bo zgodilo to, bo osamosvojena tudi četrt, t. j. delavska gospodarska organizacija, s čimer bo strnjena delavska fronta kompletna in v celoti pripravljena ob vsakem času za napad in za udar.

Po govoru, ki je bil sprejet z navdušenim odobravanjem, so bile sprejete za viničarski stan primerne resolucije, ki se bodo odposlale na merodajna mesta v uvaževanje. — Po nekaterih stvarnih vprašanjih in odgovorih je predsednik shod zaključil, nakar so se delavski zaupniki med sabo razgovarjali precej časa o načinu in taktiki organizacije v bližnjih tednih.

RESOLUCIJE

sprejete na shodu 19. marca 1925 v Ljutomeru.

Zborovalci, člani Okrajne delavske zveze, Viničarske zveze, Zveze kmečkih delavcev in Krekove mladine sprejmejo soglasno sledeče resolucije:

1. Viničarski zakon se naj čimprej uzakoni nespremenjen, kakor so ga sestavili zaupniki sporazumno s poslastniki.

2. Pozivamo vlado, da z ozirom na neznosno draginjo za neobhodno življenjske potrebe (sol, sladkor, vžigalice i. dr.) zniža ali popolnoma opusti trošarino in carino.

3. Izražamo željo, da nam vlada spet ustanovi viničarske šole na Štajerskem po vzoru bivših viničarskih šol v bivši Avstriji, kjer bi se viničarski sinovi v enoletnem tečaju praktično in teoretično izučili, dobili za vršenje vinogradnih poslov mesečno nagrado in bi se jim dal pouk, hrana in stanovanje brezplačno.

Sv. Miklavž pri Ormožu. Naša O. D. Z. namerava letos praznovati prvi maj slovesno. Ali se bo ta proslava vršila v petek dne 1. maja, ali pa prvo majsko nedeljo, dne 3. maja, danes še ni povsem jasno. Eden ali drugi dan pa se bo vršila prav gotovo. Viničar in kmetski delavec našega okraja vstaja! Nič več ga ni sram gole in razdrapane dece, bede v njegovi borbi in polomljeni viničariji, ker se zaveda, da dela, mnogo dela, preveč dela, in da je vsled tega pred Bogom najmanj prav toliko vreden, kot vsi tisti, ki mu za njegovo težko delo režejo prepelič kruh. S svojo organizirano močjo pa hoče doseči tudi to, da bo vrednost njegovega dela priznana tudi pred svetom! — Upamo, da se nam bo za majski shod posrečilo pridobiti tov. Franceta Žužka, ki je bil — kakor nam je dobro znano — za shod dne 7. decembra 1924 tako stvarno, skoraj neprosto-voljno zadržan. — Viničarji Slovenije! Kmetski delavci Slovenije! Združite se! Živela naša zmaga!

Tržič. V nedeljo, dne 22. marca se je vršil pri nas občni zbor Delavske zveze. Ob tej priliki je govoril naš tovariš Jože Gostinčar o nalogi in pomenu Delavske zveze. Izvolil se je tudi nov odbor.

Občni zbor Del. zveze v Stranica se je vršil v nedeljo 22. marca ob ne-pričakovano lepem številu navzočih članov. Izvolil se je sledeči odbor: predsednik Ojsteršek Franc, tajnik Adamič Matija, blagajnik Hribnik Ferdinand, preglednik računov Kvas Fr., Topolšek F. in zaupnik Adamič Matija. Z velikim veseljem se je ugovotilo, da se vrste Delavske zveze ne-prestano množe.

Dopisi.

Dev. Mar. v Polju. Vabimo na redno skupščino I. del. kons. društva r. z. o. z. v Ljubljani, ki se bo vršila v nedeljo, dne 29. marca ob 3. pop. v društveni dvorani s sledečim redom: 1. Poročilo načelstva. Poroča predsednik nadzorstva tov. Jože Go-

stinčar in ravnatelj g. Alojzij Kocmur. 2. Volitev pooblaščenec. 3. Slučajnosti. Vsi člani naj se tega zborovanja prav zanesljivo udeležijo, kajti vsaj enkrat na leto je potrebno, da pridejo vsi člani skupaj, da slišijo poročilo načelstva o stanju zadruga in se posvetujejo glede poslovanja zadruga in njihove prodajalne. — Odbor.

Dev. Mar. v Polju. V nedeljo, dne 29. t. m. ob 3. pop. bo ob priliki redne skupščine konsumnega društva govoril tudi naš starosta tov. Jožef Gostinčar. Tem potom se vabijo vsi delavci in delavke, da pridejo na to skupščino poleg članov in članic konsuma, ker bo tov. Gostinčar govoril o splošnih gospodarskih in socialnih potrebah delavstva ter o njihovih zahtevah.

Velenje. Pri nas so delavske razmere nad vse žalostne. V našem premogokopu delo vedno bolj zaostaja in produkcija premoga se stalno znižuje. Dočim se je produciralo v letu 1922. 67 vagonov dnevno, je v lanskem letu padla ista na 56 vagonov. Delavcev je bilo zaposlenih meseca januarja lanskega leta 869, sedaj jih dela samo še 635. Ostalo delavstvo se še šikanira na vse mogoče načine, kakor da bi se jih hotelo v 14 dneh do kosti izrabiti in jih potem vreči v staro šaro. Pri tem se odlikujeta posebno dva paznika, katerih imena zaenkrat zadržimo. Dopust se utrjuje na vse načine. Po vsem tem se je delovni čas še skrajšal mesečno na 6 ali 8 dni neprosto-voljnega praznovanja. Vsem tem neznosnim razmeram je vsega kriva le vladna gospoda v Belgradu, ki noče ničesar storiti v korist države same in v prid ubogim rudarjem. Vprašamo gospode v Belgradu, zakaj puste, da se državna podjetja uničujejo in čemu toliko šikaniranje delavcev? Odpuščeni delavci so na cesti brez dela in brez jela. Če v borbi za življenje postanejo tatovi, vlomilci in roparji, kdo bo temu kriv? Zakaj ne ukrene vlada ničesar pri vsej tej naši bedi in pomanjkanju, čeprav smo ji poslali že cele nahrbtnike prošnje. Zavedajte se, da se vam po vaši krivdi godi vnebovpijoča krivica. Pomnite pa tudi, da božji mlini meljejo počasi, pa gotovo, in slej ko prej bo enkrat temeljit obračun za vse, ki se poslužujejo krivice.

Sv. Jakob ob Savi. V nedeljo je gostovala na našem odru »Krekova mladina Sneiderje-Zadobrava« z delavsko igro »Žrtve«. Igra je pred vsem lepa, pomenljiva za današnji čas. Kaže nam na eni strani človeka trpina, ki je pripravljen žrtvovati samega sebe za zboljšanje delavskega stanu. Na drugi strani pa imamo velekapitalista, krutega človeka, ki mu je več za svojega psa kakor za delavca. Igra je kot nalašč za naše čase in bi jo mogli Krekoveci vprijeti po vseh delavskih krajih. Naj omenim tudi nekoliko potek igre. V I. dejanju je nastopal tov. Černak v vlogi Mrak kot vodja štrajka. On je rešil vlogo brez vsakih zaprek. Marsikateremu je postalo oko rošno, ko se je Mrak tako sočutno posvajal od svoje žene in od sina Pepčka na smrtni postelji. Tudi žena Lina je bila predvsem v kretnjah dobra, samo glas je bil malo prešibek. Posebno moram izreči pohvalo tov. Vodniku v vlogi tovarnarja Vitmana, Pepčku in zdravniku. Tudi Milka je bila dobra za njen prvi nastop, želeli bi bilo le še boljšega poudarjanja in lepših kretnj. Na kratko povedano, igralci so od zadnje prireditve veliko napredovali. Zato, tov. Krekoveci, le pogumno naprej! Upam, da se še vidimo na našem odru. — Gledalec.

Stare stvari.

Ko obravnavamo na sestankih današnje socialne razmere, se oglasi tu in tam tovariš, češ: Organizacije naj nastopajo odločno, rabimo ob izvestnih prilikah besede s poudarkom, iz-zvajmo strokovne boje, itd. itd.

Da delavstvo danes ni zadovoljno in da v teh razmerah zadovoljno biti

ne more, je jasno. Vendar pa je mnenje, da bomo dosegli kaj z močnimi besedami itd., napačno. Danes pozna-jo delodajalci in zastopniki oblasti moč delavskih organizacij čisto natančno. Z besedami jih ne boste več ugnali. Kar bi rešpektirali, niso organizacije gostih besedi, temveč organi-zacije s številnim članstvom.

S tem smo se dotaknili stare resnice, ki se ponavlja neprestano: Po-jačanje organizacije je najnujnejše! Organizacija s številnim članstvom bo imela pri vseh pogojih mnogo večji vpliv kot šibka strokovna zveza. Predpostaviti je seveda treba to, da se moč pametno izrabi in da se ne zagreše težke taktične napake.

Tudi to so stare stvari, bo reklo članstvo. Gotovo. In organiziranim članom in članicam pač ne bi bilo treba šele predočevati, kako nujno potrebna da je močna strokovna organizacija s številnim članstvom. Vsled tega o tem ne bom več izgubljal besed, marveč preidem kar na vprašanje:

Kako dvigniti organizacije?

To je tisto vprašanje, o katerem bi zavedni delavci morali razmišljati podnevi in ponoči. Kako naj si pridobimo nove člane? Kako naj si pridobimo neorganizirane?

Kakor hitro smo si postavili to vprašanje, si moramo odgovoriti na podlagi starih izkušenj: Neorganizirani ne bodo prišli sami od sebe k nam; iti moramo torej mi k njim. Znano je vendar, da se tisti, ki niso v organizacijah, na pismena vabila ne ozirajo. Samo z neprestano osebno agitacijo jih bomo pridobili zase.

Za obdelavo številnih neorganiziranih delavcev pa potrebujemo mnogo članov, ki so pripravljeni prevzeti to nalogo. In spet pridemo do stare stvari, do stare pesmi: Če hočemo uspešno dvigniti svojo strokovno organizacijo, se morajo udeleževati agitacije vsi člani!

Rekel pa bo ta ali oni: Kaj? Poleg vsega drugega naj še agitiram?! — Ja, kaj pa je pravzaprav takega na tem? Kaj pa je malo agitacije? Če bi pripeljal v organizacijo vsak poedinec samo enega divjaka, bi pomenilo to zanj silno okrepitev. Kaj je to tako delo: pridobiti v enem letu enega novega člana?

Vsak delavec in vsaka delavka pozna v svojem okolišu tega ali onega, ki ni organiziran. Kaj je tako silno težko, obdelovati takega človeka skozi eno celo leto tako dolgo, da pride do prepričanja, da se mora organizirati tudi on! To je vendar čisto lahko.

Kakih posledic bi bilo to za strokovno organizacijo! Pomenilo bi podvojitve članstva v enem letu! To bi bil napredek. To bi bila šele prava okrepitev organizacije.

Vsled tega pravimo: Ne gostobesedne, marveč članstva bogate organizacije nam bodo pomagale. Jake organizacije pa morejo ustvariti samo skupno delovanje vseh članov.

Stare stvari; toda resnične. Naj bi jih uvaževali in posnemali!

Gewerkschafter, strokovno glasilo švicarskih kršč. soc. delavstva od 6. marca 1925 je priobčil ta članek. Mi smo ga samo predstavili.

Fantje! Razumite ga! Potem namreč boste morali delati!

Tedenske vesti.

Pri nadomestnih volitvah prisodnikov v obrtno sodišče dne 8. marca je zmagala lista kršč. soc. delavstva v dveh obratih in sicer v prvi skupini (veliki obrati) in v četrti skupini (razni obrati). Izvoljeni so bili sledeči tovariši v prvi skupini: a) za prisodnike obrtnega sodišča: 1. Križaj Martin, sedlar; 2. Kukavica Jakob, pap. delavec; 3. Vrhovec Ivan, kovač; 4. Stegel Jože, stavec; b) za namestnike obrtnega sodišča: 1. Kopač Al., usnar; 2. Pintar Karol, mizar; c) za prisodnike prizivnega sodišča: 1. Šafec Ferdo, slikar; 2. Okorn Janez, skladiščnik. — V četrti skupini so bili izvoljeni sledeči: a) za prisodnike

obrnega sodišča: 1. Pečan Josip, uradnik; b) za namestnike obrtnega sodišča: 1. Weber Josip, uradnik; c) za prisodnike prizivnega sodišča: 1. Kramarič Josip, faktor.

Na Fužinah pri Ljubljani so našli na produ utopljenega mladega fanta, ki ga je voda pritisknila k bregu. Pri njem so našli spricevalo srednje tehnične šole v Ljubljani. Niso pa mogli ugotoviti imena, ker je voda gornji del spricevala deloma raztrgala. Utopljenec je bil star kakih 16 let. Kdo je, kako in kje se je ponesrečil, dosedaj še niso ugotovili.

Uboj. Nad vasjo Ločno proti cesti v Novo mesto so dobili 18. marca dopoldne ubitega Andreja Gričarja, zidarja in dninarja, ki se je vračal od dela v vinogradu domov. Bil je dvakrat ustreljen in glavo je imel čisto razbito od puškega kopita. Umorjen je bil zelo surov in sovražen človek in je pred vojsko ubil sestro moža. Kdo ga je ubil, ni še dognano.

V Savo je skočila dne 17. marca pri Tomačevem 51 letna Ana Hebenstreit, ki je stanovala v Sp. Šiški. Vzrok temu je bil, ker so ji starši sinove žene radi pijančevanja vzeli otroka, kate-rega je silno ljubila.

Smrtno se je ponesrečil v Velenju kočijaž drž. premogovnika 73 letni F. Prater. Na cesti se mu je splasil konj in ga je pritisknil ob kostanj tako hudo, da je kočijaž vsled notranjih poškodb naslednji dan v slovenjgraški bolnici umrl.

Ustrelil se je v Spodnji Polskavi pri Pragerskem bivši ruski dijak Mihajlo Grenčup iz harkovske gubernije. Služil je za hlapca pri posestniku Karlu Hrasniku. Dasi so z njim lepo ravнали, je postajal vedno bolj domotožen. Napisal je materi poslovilno pismo in se ustrelil.

Samomor. V Zagrebu se je vrgel pod vlak 19 letni brezposelni natakak Jožef Gajster iz Celja.

V Osijeku so 17. marca obesili 37 letnega delavca Milana Latinovića, ki je bil neko soboto zvečer ubil svojega sorodnika in tovariša v tovarni Simo Latinovića ter mu uropal ves tedenski zaslužek, nato pa skušal ogoljufati še njegovo družino za večji znesek, češ da mu je Sima toliko dolžan.

Strah pred kaznijo. V Varaždinu je vojak Nedeljko Blagojevič zaspal na straži pri konjih v hlevu. Ko ga je inspekcija zalotila spavajočega, je — v svrhu, da ga oplašči — premestila enega konja v drug hlev. Ko se je Nedeljko prebudil in pogrešil konja, se je — boječ se kazni — v hlevu obesil. Našli so ga že mrtvega.

Velika nesreča v Volčji Dragi na Primorskem. Dne 17. marca se je v opekarni Ivana Koglota v Volčji Dragi zgodila težka nesreča. Od zadnjih nalivov narastla voda v opuščeni jami je prodrla tenko ilovnato steno in se razlila v sosednjo jamo, v kateri je 11 delavcev kopalo ilovico. Podsulo in zalilo je vse delavce. Sedem delavcev so še žive rešili, trije so ostali na mestu mrtvi, enega pa so izvlekli smrtno-nevarno poškodovanega.

Velika nesreča v slovenski delavski družini na Francoskem. V Lievinu na Francoskem biva družina Franca Morela, doma iz Šmartna pri Kamniku. Oče in dva sinova so šli 14. marca po kosilu na delo v rudnik. Doma je ostala mati in pet otrok. Mati se je mudila v kuhinji, 12 letna hčerka je pa proti večeru spravljala spat mlajše otroke. Naenkrat zasliši mati v sobi silen pok. Komaj je odprla vrata, jo objamejo plameni in dim. V sobi je eksplodirala petrolejka. Na materino obupno kričanje so prihiteli ljudje in začeli reševati otroke. 12 letno deklico in 4 letnega dečka so našli mrtva. Ostali trije otroci in mati so bili težko opečeni in so nezvestne prepeljali v bolnišnico, kjer je umrl zopet en otrok. Ob pol 11 ponoči so se vrnili iz rudnika oče in sinova in našli mesto prijaznega doma — pusto pogorišče.

Strašen vihar v Ameriki. V petek 13. marca je razsajal po več državah Severne Amerike silovit vihar. V dr-

Ali veš, da ima zadruga poleg raznih vsakdanjih potrebščin tudi najcenejše in najboljše oblačilno blago, poleg tega pa še

3% popust?

žavi Missouri se je vihar dvignil in divjal preko obširnih poljan ob Missisipiju in Ohio skoro 400 km daleč do Princetona v državi Indiana, kjer je začela njegova moč pešati. Vihar je zahteval nad 3500 človeških življenj.

Prosveta.

Krekova mladina.

Občni zbor Krekove mladine v Celju je preložen in se vrši v nedeljo dne 29. t. m. ob 3 popoldne pri »Belem volu« v Celju. Točna in polnoštevna udeležba obvezna. — Odbor.

Krekova mladina Ljubljana je imela na dan sv. Jožefa izlet na Vevče v papirnico. Izlet se je udeležilo 49 članov in članic iz Ljubljane, kakor tudi več članov iz bližnjih podružnic. Ogled tovarne je bil jako zanimiv za vsakega. Zahvaljujemo se vsem posebno g. ravnatelju papirnice za dovoljenje ogleda ter tov. županu iz Dev. Mar. v Polju za spremstvo po tovarni. — Odbor.

Ženski odsek Krekove mladine v Ljubljani ima že dalj časa tečaj ženskih ročnih del. Ker se pa tečaja lahko udeležijo tudi nečlanice, se priporoča vsem prijateljicam, da se pridružijo. — Odbor.

Iz centralne pisarne v Ljubljani. Vsem podružnicam sporočamo, da naj občni zbori podružnic izvrše do občne zbornice, ki se bo vršil nepreklicno 5. julija v Ljubljani z dnevnim redom: dopoldne zborovanje z obnim zborom, popoldne pa prosta zabava z veliko delavsko veselico. Tozadavne okrožnice prejmejo podružnice pravočasno. — Tajnik.

Skupni izlet Krekove mladine se vrši v začetku meseca majnika v Stari trg pri Ložu. Izlet bo skupni, članov in članic Ljubljane in okoliških podružnic. Vse potrebno se bo pravočasno objavilo. Izlet bo zelo poučen ter obenem tabor Krekove mladine za Notranjsko. — Odbor.

Socialni vestnik.

Delavsko gibanje na Danskem. Delodajalci so stavili na zvezo izučenih delavcev zahtev po znižanju plač za 10 odstotkov ali podaljšanje delovnega časa preko osemurnega delovnika. Kvalificirani delavci so zahtevo delodajalcev odbili in pretili s stavko. V sled tega odločnega koraka delavstva so delodajalci izprli okrog 100 tisoč. Delavci so postali silno razburjeni in razmišljajo o splošni stavki. Pogajanja med zvezami delavcev in industriji so prišla na mrtvo točko in možnost je velika, da v kratkem doživijo Danci splošno delavsko stavko.

Izseljevanje v Francijo. Lansko leto je bilo izdanih našim delavcem približno 3000 potnih listov za izseljenje v Francijo. Skupno cenijo, da se je lani izselilo v Francijo 7—9000 Slovencev.

Velikanska delavska zveza v Angliji. Strokovne zveze rudarjev, železničarjev, transportnih delavcev in kovinarjev so sklenile združiti se v enotno organizacijo, ki bo štela pet milijonov članov. Zvezi se bodo pridružili najbrže še strojevodje in kurjači.

Razširjajte »Pravico«!

Gospodarstvo.

Tržne cene v Ljubljani. Pretekli teden so bile na trgu sledeče cene: goveje meso kg 17—25 Din, svinjsko meso 22.50—27.50, koštrunova 18 Din, jabolka 3—9 Din, krompir 2 Din, merica motovilca in regrata je stala 1.25 do 2 Din, liter mleka 3 Din.

Padec dinarja. Tekom minulega tedna je padel dinar od 8.40 na 8.

Povišanje cene sladkorja. Jugoslovanski sladkorni kartel je povišal cene sladkorja in sicer kockam za 50 Din, kristalu pa 25 Din pri 100 kg.

Taksa za smodke iz inozemstva. Upravni odbor samostalne monopolne uprave je odločil, da se pobira na smodke, ki se uvažajo iz inozemstva, monopolna taksa po 20 Din na smodko. Odločbo je odobril finančni minister.

V Sloveniji se je meseca januarja 1925 nakopalo 191.324 ton premoga. V premogovnikih je bilo ta mesec povprečno zaposlenih 12.705 oseb. Produkcija svinčene rude je znašala taisti mesec 862 ton.

Pridelek piva v Nemški Avstriji je znašal l. 1923-24 4 milijone 590.373 hektolitrov. V republiki imajo sedaj 153 pivovar. V veletrgovini stane sedaj pivo na Dunaju 30.55 zlatih kron za hektoliter.

Ali si že plačal naročnino? Če še nisi, vedi da ne delaš prav. »Pravica« more le izhajati, če vsi naročniki plačajo naročnino. Naš list nima prijateljev, zato ga tudi nihče ne podpira. Podpiramo in vzdržujemo ga mi delavci sami. Noben kapitalist še ni dal nič za naš časopis, ker ve, da pljuje sebi v skledo in vzdržuje tistega, katerega on najtežje vidi, to se pravi delavsko samozavest. Če pa še ti, tovariš, ne plačaš članarine, kaj misliš, ali bo potem »Pravica« še izhajala? Ne! In kaj bo potem? Vsi koristolovci in kapitalisti se nam bodo smejali ter znova pletli bič — za naš hrbet. To pa zato, ker bodo vedeli, da o tem ne bo nihče vedel. Zato pa, ker sebi in svojim tovarišem želiš dobro, hitro plačaj naročnino!

Razno.

Republika Peru je ustanovila v Belgradu svoj konzulat.

Kongres tretje internacionale. V Moskvi se je 22. marca pričelo zborovanje izvršnega odbora tretje internacionale. Kongresa se udeležuje 250 delegatov iz vseh sovjetskih držav.

Sedemindvajset otrok. V mestu Dessau ob Labi je zadnji čas žena nekega delavca povila v 47 letu starosti 27. otroka. Med temi otroci je bilo več dvojčkov. Živih je ostalo 11 otrok. Najstarejša njena hčerka je isto noč povila tudi — dvojčke.

Velik požar v Tokiu. 17. marca je nastal v Tokiju požar, ki je v severnem delu mesta uničil nad 3000 hiš. Škoda cenijo nad 50 milijonov dolarjev. Preko 30.000 oseb je brez strehe.

Se vedno ne ve, da je konec vojne. Svojci ruskega vojnega ujetnika Mateja Albija iz Tridenta so pred kratkim dobili od imenovanega pismo, v katerem jim mož javlja, da je živ in zdrav ter se še vedno nahaja v ruskem vojnem ujetništvu. Mož vprašuje svoje, če bo vojna že kmalu končana

in kakšna usoda ga čaka. Revež je nekje globoko v Sibiriji, kamor očividno še niso dospeli glasovi o izpremembah v zadnjih sedmih letih.

Osem let živ pokopan. Blizu mesta Vilna na Poljskem so razvaline skladišč nekdanje ruske armade. Skladišča in kleti je ruska armada pri umiku 1916 deloma sezgala, deloma razstrelila; niso hoteli, da bi bogate zaloge prišle v druge roke. Med razstrelbo zalog je padel neki vojak v klet; nihče ga ni opazil in Rusi so pozneje mislili, da se je izgubil ali pa da je padel. Poljska vojna uprava sedaj tam zopet zida in so te dni eno od kleti odprli. In kaj so dobili notri? Človeka, ki je celih osem let prebival tam, sam in zapuščen. Najbujnejša domišljija nam ga ne more opisati: popolnoma je bil poraščen, divja zver, zgubil je bil spomin in vid. Kajti le malo svetlobe je prihajalo v klet skoz majhno zamreženo okence. Njegova obleka je bila seveda samo še cunj. Živel se je izključno le od zalog in konserv, ki so bile v kleti shranjene. Ven ni bil mogel, ker je bil vsled eksplozije vhod s kamenjem in bruni popolnoma zaprt. Peljali so ga na prosto in so mu dali jesti in piti. A ni prenesel solne luči in svežega zraka, in je čez tri dni umrl, ne da bi bil besedico spregovoril. Poljska vlada ga je dala pokopati na pokopališču v Vilni z vsemi vojaškimi častmi.

Stanje socialne-demokratske in komunistične telovadne organizacije na Češkoslovaškem. Soc. demokrati so imeli koncem leta 1923. 314 društev ter 96.606 članov. Med temi je bilo 23 tisoč 606 telovadcev ter 7847 telovadkinj. Komunisti so imeli začetkom leta 1924. 94.000 članov. Leta 1922. so imeli slednji 135.000 članov.

Ogromna sveča. V Italiji so dokončali ogromno svečo, ki jo je naročil na smrtni postelji pred tremi leti umrl veliki italijanski tenorist Caruso. Okrašena je s krasnimi slikami in tako velika, da bo gorela po dva dni na leto skozi 800 let, in sicer na dan Carusove smrti in na dan Vseh svetnikov. Tako je v oporoki. Dvakrat 800 je 1600 dni; gorela bi torej neprestano 4 leta in 140 dni.

Največje lokomotive v Evropi. Med Strassburgom in Parizom so poskusili največjo lokomotivo v Evropi. Tehta 100 ton in vozi 800 ton težke vlake s hitrostjo 130 km na uro. Na Angleškem pa vozi še močnejša lokomotiva, 149 ton težka.

Koliko je katoličanov? Po statistiki prof. U. Turchi je vseh katoličanov sedaj 225 milijonov. Pri papeški stolici je zastopanih 28 držav in v vseh ima tudi papež svoje nunciije.

Za kratek čas.

Moderno. »Vaš svak se je torej sodnijsko ločil od svoje žene!« »Da! Petnajst let sta bila zaročena in — petnajst tednov poročena!«

Tudi dobro. »Ne bodi hud moj možiček, služkinja je danes zasolila juho, kajne, sladke poljub te bo potolažil?« »No, magari, nisem surov človek, pripelji jo notri.«

Je našel drugo luč. Vdovec, ki mu je umrla pred nekoliko meseci žena, je za njo silno žaloval. Dal ji je postaviti lep nagrobni spomenik in na nje ga je dal urezati napis: »Tukaj počiva luč mojega življenja, ki je za mene ugasnila za vedno!« Čez nekoliko časa se je oženačil, se zaljubil v neko

ženo in jo poročil. Zatem je pa dal urezati na nagrobni spomenik pod prvi napis: »Oprostite! Ugasnila mi je sicer res prva, a našel sem drugo!«

Očetoški nasvet. Dober oče je dal nekoliko dni pred poroko svoji hčerki ta dobrohoten nasvet: »Torej naj se vse pripravi za večerjo. Upoštevaj pa to, da moraš jedila izbrati po želji svojega zaročnika, ker je starodavni običaj, da se na smrt obsojenemu izpolni zadnja želja.«

Najboljša krava. Kmet (novemu hlapcu): »Pri nas imamo običaj, da okrasimo vsako veliko noč kravo, ki daje največ mleka, z vencem. Tako bomo storili tudi letos!« Hlapec: »Dobro, prav.« Drugo jutro — velika noč — je poslal hlapec vso živino s pastirjem na pašo in ko je prišel kmet v hlev, je videl, da ima venec — vodo.

Časnik je imel slugo, ki se je rad hvalil, kako si on in njegov gospod vzajemno čistita svoje suknje.

»Verujem,« reče duhovito eden njegovih tovarišev, »no samo s to razliko, da ti prašiš suknjo svojemu gospodu, kadar jo on sleče, a on jo izpraši tebi, — ko jo imaš oblečen!«

Mutec. Zidar pade med delom raz streho na tla. Prihitevši tovariš ga dvigne in mlo vpraša: »Janez, si li mrtev?« — »Mrtev ne, a izgubil sem besedo,« odgovori ponesrečenec.

ES-KA' KOLESA

najboljša v sedanosti, ter šivalni stroji

EXCELLA'

dobite jih po originalni ceni M. Plevel
podružnica trdke J. GOREC, Preska-Medvode

Popolnoma varno naložite
denar v

Ljubljansko posojilnico

r. z. z. o. z.

ki posluje v novourejenih prostorih

v Ljubljani, Mestni trg 6.

Telefon št. 9.

Vloge na hranilne knjižice in tekoči račun obrestuje

najugodnejše

ter jih izplačuje takoj brez odpovedi. Večje vloge z odpovednim rokom obrestuje po dogovoru. — Izvenljubljanskim vlagateljem so na razpolago poštne položnice, da nimajo s pošiljanjem denarja nikakih stroškov.

Jamstvena glavica nad 10.000.000 Din.

PODRUŽNICE:

Bled, Celje, Djakovo, Maribor,
Novi Sad, Sarajevo, Sombor,
Split in Šibenik.

TELEFON: št. 470 in 57.

Račun poštno-črk. zavoda za Slovenijo št. 11.945, za Hrvatsko št. 39.080.

Pooblaščen prodajalec srečk
Državne razredne loterije.

ZADRUŽNA GOSPODARSKA BANKA D. D. V LJUBLJANI

Miklošičeva cesta 10 (v lastni palači nasproti hotela Union).

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, daje v najem jeklene shrambe za vrednote, kupuje in prodaja tudi tuje valute in devize, sprejema vloge na tekoči račun in na vložne knjižice ter oskrbuje vse bančne transakcije pod najugodnejšimi pogoji.

Kapital in rezerve skupno nad 15.000.000 Din. — Vloge nad 125.000.000 Din.

AMERIŠKI ODDELEK:

Direktne zveze z ameriškimi bankami. Glavni korespondenti: American Express Company, 65 Broadway, New York, ter njene podružnice in agencije po vseh večjih mestih Združenih držav, Anglo South American Bank Ltd., London, ter po važnejših mestih južne Amerike, Commercial Bank of Australia Ltd., London, ter po vseh važnejših mestih Avstralije in Nove Zelandije, National Bank of South Africa, London, Pretoria.

Urejevanje ameriških zapuščin.